

Obsah

Předmluva 13
Úvodní slovo 15

Jazz, swing a české země 53

Pronikání jazzu a swingu do českých zemí 53
Swing jako hudba, tanec a životní styl 62
Politický rozměr jazzu v meziválečném
Československu 70
Útoky proti jazzu v českých zemích 85
Swing na počátku protektorátu a jeho hlavní hvězdy 92

Nacionální socialismus a jazz 113

Jazz a nacistická ideologie 114
„Nigger-Juden-Jazz“ 114
Jazz jako projev revoluce, svobody a demokracie? 128
První útoky proti jazzu 139
Útoky v období Výmarské republiky 139
První opatření po nástupu NSDAP k moci 150
Rozhlasový zákaz a snaha o vytvoření „nové německé
taneční hudby“ 164
Jazz ve třetí říši do vypuknutí druhé
světové války 171
Swing ve stínu olympijských kruhů 171
Zákaz „neárijských“ gramofonových desek 179
Výstava Entartete Musik 188
Vznik jazzových klubů ve třetí říši 198

Od „koláčového tance“ k „lindyho skoku“.**Jazzové tance a jejich odmítání 217**

Jazzový tanec a jeho vývoj do čtyřicátých let
dvacátého století 217
Počátky jazzového tance 217
Z černošských tančiren do hollywoodských filmů 226

Reakce na jazzové tance v Evropě a v Čechách 235
Cakewalk alias gracie flirtujících šimpanzů 235
Stepové a zvířecí tance alias americký atentát
na kulturu 241
Foxtrot alias hysterický záchvat 249
Shimmy alias výraz tučňáka patagonského 253
Charleston alias návrat pralesních zvyků 259
Black bottom a lindy hop alias zvrácenost a divočina 268

Swingové subkultury ve čtyřicátých letech 273

„Chlapci, co uměli opravdu dobře tančit“ aneb
Američtí Jitterbugs a Zootsuiters 274
„Je suis Swing“ aneb Francouzští zazous 294
„Swingujeme hot, jelikož je to zakázané“ aneb
Němečtí Swing-Boys 309
„Nejdřív půjde Hitler, hned po něm pak strana“
aneb Vídeňští Swings a Schlurfs 339

Česká mládež v předvečer nacistické okupace 352

Organizace mládeže ve třicátých letech 353
Politické organizace české mládeže 354
Tělovýchovné organizace 371
Skauting a tramping 375
Boj mládeže s autoritami a následné zklamání
z „generace otců“ 389
„Ať se to mládí vyspí pod mostem, vždyť je to
zdravé!“ 389
Mládež a Mnichov 397
Mládež a druhá republika 402

Swing jako generační fenomén a projev odporu 408

Zdroje české swingové subkultury 409
Dandysmus jako počátek moderní výstřednosti 409
Dandysmus v Čechách aneb „Pražská gigrata“ 412
Americké filmy 420
Recese a literární dílo Jaroslava Žáka 434

Swing jako generační fenomén	447
„Saxofonová generace“	447
Swing jako náboženství a masové šílenství	462
Swing jako projev odporu vůči nacistické okupaci	470
Protektorátní swingová subkultura a její svět	482
Počátky swingových výstředností	483
Vznik a časové vymezení české swingové subkultury	483
Dobové „teorie“ o původu potápek	493
Vznik a etymologie slova „potápka“	501
Módní styl potápek a bedel	512
Potápkovský účes a klobouk	512
Oblečení swingových výstředníků	521
Držení těla a chůze	529
Mluva swingových výstředníků	531
Sociální struktura protektorátní swingové subkultury	544
Lokální výskyt swingových výstředníků	549
Oblíbená místa pražských potápek	549
Potápky ve středních Čechách	555
Potápky ve východních Čechách	560
Potápky v západních a jižních Čechách	564
Potápky na Moravě	568
„Ilegální jazzový časopis“ Okružní korespondence	575
Útoky proti potápkám z českého prostředí	584
„Vyžeňte potápky z koncertních sál!“	
Čeští fašisté v boji proti swingovým výstřednostem	585
„Potápka rodu mužského je varianta prostitutky rodu ženského.“ Útoky proti potápkám z vlasteneckých a konzervativních kruhů	597
„Bohatá chátka.“ Kritika potápek z levicového prostředí a ze strany jazzových hudebníků	605

„Ne, to není mládež.“ Protinacistický odboj a swingové výstřednosti	609
Navrhované způsoby „léčby“ potápkovské „morové nákazy“	613
„Možná před nimi budoucí generace smekne.“ Veřejná obhajoba potápek	618
„K tomu nemá práva nikdo!“ Kriminalizace potápek a jejich údajné „prznění“ národní kultury	624
„My tancujem swing.“ Zesměšňování potápek	630
Protektorátní instituce a swingové výstřednosti	639
Swingová hudba v kontextu nacistické kulturní politiky v protektorátu	639
Perzekuce protektorátních swingových hudebníků	667
Potápky jako objekt zájmu nacistických institucí	673
Zakazování tance v protektorátu	685
Administrativní opatření proti swingovým výstředníkům	694
Paradox okupační politiky – defilé amatérských jazzových orchestrů	704
Potápky jako „antivzor“ Kuratoria pro výchovu mládeže v Čechách a na Moravě	712
Swing a nacistická propaganda v protektorátu	728
Swingování v ghettu. Jazzová hudba v nacistických vězeňských zařízeních a v terezínském propagandistickém filmu	742
Jazzové orchestry v koncentračních táborech	743
Swing v terezínském ghettu a pokus o jeho propagandistické zneužití	752
Bedřich Weiss a jeho terezínský kvintet	752
Založení a proměny orchestru <i>Ghetto-Swingers</i>	763
<i>Ghetto-Swingers</i> a natáčení propagandistického filmu <i>Theresienstadt</i>	778

Konec *Ghetto-Swingers* a jazzová hudba v Terezíně
v závěru války 791

Ghetto-Swingers a jazzová hudba v Osvětimi 796

**Swingová mládež po zániku protektorátu a její
umělecká reflexe 801**

Potápky v „nylonovém věku“ 802

Potápky a páskové v „babylonském zajetí“ 825

Závěrečné slovo 862

Seznam použitých pramenů a literatury 866

Seznam vyobrazení 897

Summary 902

Jmenný rejstřík 904

Proto je třeba začít od začátku. V té dávné době, kdy jsme já a kluci z našeho pozdějšího bandu objevili milovaného Jaroslava Ježka, v době, kdy veliký Duke za oceánem vyslovil magickou formuli a vyjádřil jí základní pravdu našeho věku: Dejte si říct: bez swingu to neznamena nic... V té době, kdy vojáci rychlých pancéřových jednotek vymazali život a svobodu z mapy Evropy a kdy jsme my, snad právě proto tak tvrdě a dobře, poznali smysl a význam, chuť a vůni, radost, požehnání a prokletí magické skutečnosti, které jsme říkali jazz.

Josef Škvorecký, *Eine kleine Jazzmusik*

Skutečnost je taková, že masy se mýlí a jednotlivci mají vždycky pravdu. [...] Jsou tu pouze dvě věci: láska na všechny způsoby k hezkým dívkám a hudba z New Orleansu nebo od Duke Ellingtona.

Boris Vian, *Pěna dní*